

Cooperare pentru dezvoltare

În anul 2014 mijloacele financiare din FNDR vor crește cu circa 4 mln lei

Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale a decis la 20 decembrie 2013, în ce domenii vor fi direcționate mijloacele financiare ale Fondului Național de Dezvoltare Regională (FNDR) în anul viitor. Astfel, în anul 2014 FNDR va constitui circa 195 de milioane de lei, cu patru milioane mai mult decât anul curent.

În anul 2014 se preconizează implementarea a 42 proiecte, inclusiv: 34 cu finanțare din FNDR, 8 - finanțate de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), și un proiecte se preconizează fi cofinanțat de USAID. Dintre acestea 16 proiecte vor fi implementate în Regiunea de Dezvoltare Centru. Principalele proiecte vizează aprovizionarea cu apă și canalizare a localităților, dezvoltarea infrastructurii drumurilor, susținerii sectorului privat, susținerii activităților turistice, precum și pentru punerea în aplicare a proiectelor de sporire a eficienței energetice.

Totodată, în anul 2014 vor fi inițiate activitățile de lansare a Agenției pentru Dezvoltare Regională din Găgăuzia.

În acest număr:

<i>În anul 2014 mijloacele financiare din FNDR vor crește cu circa 4 mln lei</i>	1
<i>Planul de activitate și devizul de cheltuieli al ADR Centru pentru 2014 au fost aprobate</i>	2
<i>Colaborarea moldo-polonă în dezvoltarea regională ...</i>	3
<i>Prioritățile asistenței UE pentru perioada 2014-2017</i>	4
<i>Audieri publice în RDC</i>	5
<i>Soluții tehnologice și de proiectare în domeniul aprovizionării cu apă ...</i>	6
<i>La Nisporeni a fost construit un nou poligon</i>	7
<i>Conferința Internațională Promovarea Cooperării Teritoriale în Țările</i>	8
<i>Reprezentanți ai Ambasadei Suediei în vizită la ADR Centru</i>	9
<i>APL-urile din Moldova vor continua să beneficieze de suportul experților polonezi</i>	9

Planul de activitate și devizul de cheltuieli al ADR Centru pentru 2014 au fost aprobate

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) și Agenția de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru) au întrunit în ultima ședință din acest an membrii Consiliului Regional de Dezvoltare Centru (CRD Centru). Pe ordinea de zi a ședinței s-au discutat subiecte importante legate de realizarea Planului de activitate al ADR Centru și implementarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2013, aprobarea Planului de activitate al ADR Centru pentru anul 2014, aprobarea devizului de cheltuieli pentru organizarea și funcționarea ADR Centru pentru anul 2014. De asemenea membrii CRD au fost informați despre decizia CNCDR privind finanțarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2014 în Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC).

La ședință au participat, din partea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, **Valerian Bînzaru**, șef al Direcției Generale Dezvoltare Regională, membrii CRD Centru, specialiștii ADR Centru, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și societății civile, mass-media, etc.

„Vă mulțumim pentru faptul că ați manifestat interes pentru această ultimă ședință a CRD Centru în care veți aproba documente importante. Pot să remarc faptul că ultima ședință a CRD Centru vine să enumere rezultate

pozitive privind valorificarea resurselor din Fondul Național de Dezvoltare Regională (FNDR), dar și din alte surse precum Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), lucru care ne bucură foarte mult.” a menționat **Tudor Meșina**, director ADR Centru.

„Vreau să Vă felicit pentru faptul că sursele alocate din FNDR pentru anul 2013 au fost valorificate integral. Anul 2013 a fost unul foarte favorabil pentru Dezvoltarea Regională și pentru anul viitor ne propunem să implementăm un număr mult mai mare de proiecte, care să fie evaluate minuțios la faza de pregătire pentru implementare pentru ca în momentul implementării proiectele să fie mai puțin afectate, iar termenul de implementare să fie cu mult mai mic”, a relevat reprezentantul ministerului.

Ședința Consiliului Regional de Dezvoltare Centru a fost prezidată de către **Grigore Cobzac**, președintele CRD Centru care în deschiderea ședinței a îndemnat colegii de consiliu să fie mai optimiști în vederea continuării parcursului dezvoltării regionale prin implementarea unor proiecte calitative și durabile.

Specialiștii ADR Centru au informat membrii CRD Centru despre rezultatele activității obținute în 2013, cât și despre planurile ADR Centru pentru anul viitor.

Toate proiectele de decizii propuse spre aprobare au fost acceptate cu majoritatea de voturi de către membrii CRD Centru dând curs activităților planificate de ADR Centru, pentru perioada anului 2014, în comun cu MDRC, APL-urile din regiune și GIZ.

Membrii CRD Centru au fost foarte activi în ședință manifestând interes pentru fiecare dintre punctele incluse în ordinea de zi.

În încheiere, **Valerian Bînzaru**, șef al Direcției Generale Dezvoltare Regională a mulțumit participanților pentru implicarea activă și a felicitat pe cei prezenți cu Sărbătorile de Iarnă dorindu-le multe realizări și succese pe viitor.

Jolanta Chelminska, voevod al Voievodatului Lodz, Polonia și Marcel Răducan ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor au discutat, pe 18 decembrie, despre relația de colaborare moldo-polonă în vederea promovării dezvoltării regionale în țara noastră. Discuțiile au avut loc în cadrul unei vizite de curtoazie efectuată de oficialul din Polonia la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

Printre subiectele abordate s-au numărat direcțiile de colaborare moldo-poloneză pentru anul 2014; susținerea experților polonezi în consolidarea capacității administrației publice în Republica Moldova, precum și recomandările experților polonezi în implementarea proiectelor.

" Pentru țara noastră Polonia reprezintă un exemplu în promovarea dezvoltării regionale. Suntem mulțumiți de sprijinul experților polonezi, iar experiența

preluată de la ei ne va ajuta să implementăm eficient proiecte finanțate din fondurile europene" a menționat ministrul Marcel Răducan. De asemenea, ministrul a subliniat importanța și rolul susținerii Poloniei în parcursul european al țării noastre, menționând că experții polonezi sunt dispuși să ne învețe din greșelile lor, oferind o colaborare bazată pe sinceritate, încredere și loialitate.

La rândul său, Jolanta Chelminska a precizat că partea poloneză este dispusă să își ofere experiența pe deplin pentru a susține Republica Moldova în parcursul său european și pentru a informa corect cetățenii țării noastre care sunt beneficiile implementării proiectelor cu finanțare din fonduri europene, inclusiv avantajele cooperării regionale.

De asemenea, oficialul voievodatului a adresat o invitație oficială ministrului Răducan pentru a efectua acest schimb de experiență și de a învăța atât din practicile voievodatului Lodz cât și a altor voievodate cu care are o vastă experiență de colaborare.

Astfel, la finalul întrevederii, părțile au conchis că dialogul a fost eficient, iar în anul 2014 urmează să continue colaborarea cu Polonia, inclusiv schimbul de experiență și de bune practici în implementarea proiectelor concrete.

Pirkka Tapiola Șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova a discutat cu Marcel Răducan ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor despre oportunitățile de colaborare în domeniul dezvoltării regionale și prioritățile de asistență pentru perioada 2014-2017. Întrevederea a avut loc, în după amiaza zilei de ieri, la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor. Cu această ocazie, ministrul Marcel Răducan a prezentat și unele rezultate ale implementării proiectelor de dezvoltare regională care au contribuit la ridicarea nivelului de trai al locuitorilor din mediul rural.

Șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova a comunicat despre importanța continuității activităților planificate și predispunerea acordării suportului informațional și metodologic necesar la realizarea programelor regionale sectoriale. De asemenea, oficialul a

menționat și domeniile de asistență pentru perioada 2014-2017.

La rândul său, Ministrul Marcel Răducan a comunicat că beneficiarii tuturor proiectelor de dezvoltare regională sunt preponderent locuitorii ai mediului rural, iar de 4 ani cetățenii noștri au conștientizat că prin intermediul proiectelor de dezvoltare regională pot fi îmbunătățite condițiile de trai și pot fi create premisele necesare dezvoltării economice a localității lor. Ministrul a mai subliniat transparența procesului de selectare și finanțare a acestor proiecte, fapt care asigură eficiența lor.

La finalul întrevederii Marcel Răducan a mulțumit oficialului european pentru suportul acordat, pentru suportul financiar acordat de partenerii europeni de dezvoltare în

implementarea proiectelor, realizarea inițiativelor propuse de instituție și și-a exprimat recunoștința pentru oportunitățile oferite în procesul de dezvoltare a țării noastre și promovare a bunăstării poporului nostru.

Audieri publice pe tema Programelor Regionale Sectoriale în domeniile Managementul Deșeurilor Solide și Eficiența Energetică a Clădirilor Publice

Autoritățile publice locale (APL) din Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC) s-au întrunit pe 19 decembrie, la Ialoveni, pentru a se informa și a pune în discuție Programele Regionale Sectoriale (PRS) în domeniile Managementul Deșeurilor Solide (MDS) și Eficiența Energetică a Clădirilor Publice (EECP).

La audierile publice au participat reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC), Ministerului Mediului (MM), Agenției de Eficiență Energetică (AEE), experți de la Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), specialiști de la Agenția de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru), reprezentanți APL de nivelurile I și II.

Membrii grupurilor de lucru s-au întrunit în 6 panee tematice pentru a analiza PRS în domeniile MDS și EE. Totodată, participanților la eveniment le-a fost propus spre informare noul algoritm al planificării și programării în dezvoltarea regională, prezentat de către experții GIZ - GOPA2.

Directorul ADR Centru, Meșina Tudor, a salutat prezența tuturor oaspeților și a mulțumit pentru implicarea și interesul de care dau dovadă. "Prin prezența reprezentanților din fiecare raion al Regiunii Centru la asemenea evenimente

precum consultările publice ne putem crea o viziune de ansamblu asupra unei probleme comune așa cum ar fi cea a deșeurilor sau a eficienței energetice. În urma audierilor publice vor putea fi corelate necesitățile și la nivel național, dat fiind faptul că prezența reprezentanților ministerelor de resort cu privire la problemele sus-numite."

„Este destul de dificil pentru APL să vină cu o abordare sistemică asupra proiectelor în așa sectoare precum Managementul deșeurilor solide, Eficiență Energetică sau Apă și Canalizare, însă tot apl-urile sînt cele care pot defini cel mai bine problemele la nivel regional. Iar aici intervenim și noi, experții, care venim să ajutăm la elaborarea unei viziuni comune, înțeleasă de toate raioanele din regiune, cum trebuie să se dezvolte un anumit sector, ca după asta să fie dezvoltate anumite proiecte, în concordanță cu viziunea generală asupra proiectelor și o abordare fezabilă în elaborarea acestora", a relevat Stela Corobceanu, expert GOPA2.

Specialiștii ADR Centru și consultanții GIZ - GOPA2 vor studia toate propunerile venite în cadrul celor 6 grupuri de discuții desfășurate pe parcursul zilei, pentru a le adapta la PRS în MDS și EECP, astfel încât la ședința următoare a Consiliului Regional pentru Dezvoltare Regională Centru (CRD), care va avea loc pe 24 decembrie curent, programul să fie aprobat și racordat la Planul Operațional Regional Centru (POR Centru) și Strategia de Dezvoltare Regională Centru (SDR Centru).

PRS reprezintă un instrument operațional în planificarea regională având rolul să sporească capacitatea APL în procesul de elaborare a proiectelor regionale durabile și să creeze condiții pentru dezvoltarea fluxului de proiecte în domeniile Eficiență Energetică a Clădirilor Publice, Managementul Deșeurilor Solide, respectându-se conformitatea acestora cu politicile sectoriale, practicile existente și cadrul strategic relevant.

Soluții tehnologice și de proiectare în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare (AAC)

La 17 decembrie 2013, la Ialoveni, Agenția de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru) în parteneriat cu compania Construct & Distribuție SRL s-a desfășurat seminarul "Soluții tehnologice și de proiectare în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare (AAC)".

La această întrunire au fost prezenți aproximativ 65 de participanți dintre care proiectanți, ingineri, beneficiari ai proiectelor AAC implementate în Regiunea de Dezvoltare Centru (finanțate din FNDR), antreprenori, funcționari publici responsabili de domeniu, operatori de servicii AAC.

Directorul ADR Centru, Tudor Meșina, a salutat interesul participanților de a fi prezenți la o astfel de întrunire și a mulțumit oaspeților din Ucraina și România care au venit să împărtășească din experiența lor de lucru la acest capitol.

Eduard Ungureanu, șef secție Managementul proiectelor din cadrul agenției a prezentat participanților numărul de propuneri de proiect depuse la ADR pe domeniul AAC, aducând drept exemple și proiectele de succes implementate de agenție. De asemenea au fost discutate și deficiențele întâlnite în timpul implementării acestor proiecte, iar cu soluții și recomandări au venit și

oaspeții străini în prezentările lor.

Totodată, specialiști de la companiile EuroEM (România) și Energoresurs Invest (Ucraina), au vorbit participanților despre cele mai noi tendințe mondiale privind rețelele de canalizare, soluții tehnice și economice pentru depozitarea apei potabile, precum și în tratarea apelor reziduale și menajere și deversarea lor în circuitul acvatic (stații de epurare biologice, separatoare de grăsimi și hidrocarburi).

Participanții la seminar s-au arătat a fi foarte interesați de acest domeniu, deoarece aceasta este una dintre necesitățile primordiale ale cetățenilor. Iar pe final de sesiune aceștia au adresat mai multe întrebări referitoare la noile tehnologii propuse.

În cadrul seminarului vor veni cu prezentări specialiști de la companiile EuroEM (România) și Energoresurs Invest (Ucraina), care vor disemina practici de succes în domeniu. De asemenea, experții vor putea răspunde la toate întrebările participanților referitoare la noile tehnologii propuse.

La Nisporeni a fost construit un poligon pentru deșeurile menajere solide

Acest proiect este unul din cele 5 proiecte aprobate spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională în 2010 în Regiunea de Dezvoltare Centru și constă în construcția unui poligon pentru depozitarea deșeurilor construit; achiziționat echipamentul tehnic necesar; extinderea Întreprinderii Municipale existente; creșterea capacităților angajaților Întreprinderii Municipale

La 19 decembrie, la Nisporeni a avut loc recepția finală a construcției poligonului pentru deșeurile menajere solide implementat de ADR Centru.

Asta după ce au fost înlăturate toate obiecțiile parvenite la recepția la terminarea lucrărilor din 29 noiembrie curent. Membrii comisiei au semnat procesul verbal de receptivitate finală a construcției poligonului, acesta fiind ultimul obiect construit în cadrul proiectului „Salubritatea localităților din raioanele Nisporeni, Strășeni și Călărași pentru un mediu curat și sănătos”.

„Gospodăria de Alimentare cu Apă și Canalizare” Nisporeni; desfășurarea unei campanii publice de informare și conștientizare.

Obiectivul general a proiectului constă în ameliorarea calității resurselor naturale și a condițiilor de trai ale locuitorilor din 12 localități ale raionul Nisporeni, Strășeni și Călărași.

Proiectul se încadrează în prioritatea III a Strategiei de Dezvoltare Regională Centru „Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice”, masura 3.2. și reprezintă unul din cele 23 de proiecte aprobate în Documentul Unic de Program în RDC prin HG nr 722 din 26.08.2010 pentru anii 2010 - 2012.

Finanțarea a fost asigurată din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională cu suma de 12 411,32 mii lei pentru executarea lucrărilor în cadrul proiectului.

Conferința Internațională Promovarea Cooperării Teritoriale în Țările Parteneriatului Estic

La 12 decembrie, în orașul Chișinău s-a desfășurat Conferința Internațională Promovarea Cooperării Teritoriale în Țările Parteneriatului Estic: Programul de Cooperare Teritorială Moldova-Ucraina, organizată de către Programul de Susținere a Cooperării Teritoriale a Parteneriatului Estic (EaPTC).

La eveniment s-au reunit reprezentanți din Ucraina, ai Comisiei Europene, beneficiarii proiectelor și reprezentanții organizațiilor internaționale și regionale.

Liviu Oboroc viceministrul dezvoltării regionale și construcțiilor a salutat participanții și și-a exprimat convingerea că ospitalitatea moldovenilor și bună derulare a evenimentului va crea o atmosferă favorabilă pentru crearea parteneriatelor în contextul următoarelor proiecte comune, schimbul de opinii privind perspectivele viitoarelor colaborări, crearea de sinergii și parteneriate în cadrul cooperării dintre Moldova și Ucraina. De asemenea, oficialul a menționat că organizarea conferinței este o dovadă sigură al angajamentului Guvernului ambelor țări pentru distribuirea echitabilă a șanselor de dezvoltare pe întregul teritoriul țării sale.

Totodată, viceministrul a subliniat că Guvernul Republicii Moldova acordă o deosebită importanță strategică relațiilor sale cu Ucraina, având în vedere contextul istoric al relațiilor moldo-ucrainene precum și relațiile de prietenie îndelungate, inclusiv succesul schimbului de

experiență cu Ucraina în domeniul cooperării regionale și implementarea proiectelor transfrontaliere.

Reprezentanții Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor au comunicat că această conferință va confirma necesitatea stabilirii unei platforme solide la nivelul ministerelor, autorităților locale și regionale, partenerilor de dezvoltare, societății civile și mediului de afaceri întru promovarea unui dialog eficient între toți partenerii din societate pentru valorificarea rezultatelor acestui proiect și extinderea impactului asupra întregii țări.

De asemenea, aceștia au mai menționat că am putea îmbunătățirea condițiilor de trai ale concetățenilor noștri prin intermediul proiectelor comune în domeniul dezvoltării economico-sociale, inclusiv am putea soluționa problema locurilor de muncă, precum și îmbunătăți sănătatea publică, dacă colaborarea dintre autoritățile ambelor țări va fi bazată pe corectitudine și încredere reciprocă.

Participanții au comunicat că propunerile identificate pe parcursul zilei vor avea o continuitate logică în proiectele comune ce urmează să fie identificate și

ulterior implementate pentru a spori calitatea vieții cetățenilor, iar Conferința va contribui la stimularea creșterii calității vieții al tuturor locuitorilor Republicii Moldova și Ucrainei în zona de frontieră.

Reprezentanți ai Ambasadei Suediei în vizită la ADR Centru

La 10 decembrie, Agenția de Dezvoltare Regională Centru a găzduit o delegație formată din mai mulți oficiali străini interesați de procesul de dezvoltare regională și de proiectele implementate în regiunea noastră. Din delegație au făcut parte reprezentanți ai Ambasadei Suediei în Moldova, Henrik Huitfelolt, Șeful departamentului pentru cooperare și Andrei Darie, consultant pe programe naționale, Deitrich Hahn, consultant internațional superior în domeniul serviciilor publice locale, reprezentant al Germaniei, consultanți GIZ.

Directorul ADR Centru, Tudor Meșina, a salutată inițiativa oaspeților de a se informa despre procesul de

implementare a proiectelor în regiunea de dezvoltare centru și a făcut o prezentare a agenției și a activității instituției de la lansare și până în prezent.

Henrik Huitfelolt, a menționat faptul că Ambasada Suediei în RM este unul dintre finanțatorii GIZ pentru proiectul Modernizarea serviciilor publice și asistenței tehnice pentru Moldova și motivul pentru care au solicitat această întreprindere este dorința de a cunoaște mai bine cum funcționează adr-urile, care este procedura de selectare și cum sînt implementate proiectele. Oficialii străini și-au exprimat interesul de a participa la o vizită în teren la cîteva proiecte de dezvoltare regională din regiunea Centru, care va fi organizată în luna ianuarie.

Deasemenea, Tudor Meșină, a menționat faptul că: "GIZ este un bun partener al ADR Centru și că este o deosebită plăcere de a avea asemenea oaspeți importanți la Ialoveni. Proiectele implementate de ADR Centru cu suportul GIZ sînt niște proiecte de succes, iar susținerea partenerului nostru nu se limitează doar la implementarea de proiecte, dar și la creșterea capacităților angajaților ADR pentru care noi îi sîntem foarte recunoscători." La ședință au mai participat reprezentantul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Roman Mereuță și angajați ADR Centru.

APL-urile din Moldova vor continua să beneficieze de suportul experților polonezi în implementarea proiectelor și atragerea investitorilor străini

Centrul de Informare a Autorităților Locale din Moldova (CIAL), cu sediul la Ialoveni, va beneficia în anul 2014 de suport financiar prelungit din partea Poloniei. Astfel, Centrul va putea să acorde în continuare sprijin autorităților locale și ONG-urile din țara noastră în promovarea implementării unor proiecte și atragerea eventualelor finanțatori.

În contextul, prelungirii finanțării pentru Centrul de Informare din Ialoveni, Marcel Răducan Ministru Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Katarzyna Pełczyńska -Nałęcz, Viceministru al Afacerilor Externe al Republicii Polonia au

semnat, o anexă la Memorandumului de Înțelegere privind crearea CIAL între Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polonia (semnat la 29 iunie 2012 la Chișinău).

Anexa prevede prelungirea suportului financiar acordat de partea poloneză prin intermediul programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare „Polish Aid” din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, pentru activitatea CIAL.

Sărbători fericite!!!

Acest buletin informativ este elaborat de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru

Agenția de Dezvoltare Regională Centru este o instituție publică necomercială, creată pentru implementarea obiectivelor de dezvoltare regională.

Agenția își desfășoară activitatea pentru cele 13 raioane cuprinse în Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC), și anume: *Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Ungbeni.*

Pentru informații suplimentare contactați:

Serviciul de presă al ADR Centru

Responsabil de comunicare: Lilia Țurcan

Tel./fax: +373268 2 26 92

www.adrcentru.md